

JOS BRINK

homo-emancipatieprijs

juryrapport

17 mei '09

Koninklijke Schouwburg
Den Haag

Internationale Dag
tegen Homofobie

Regeringsprijs voor
homo-emancipatie

**Advies van de Jury voor de
regeringsprijs op het gebied van de
homo-emancipatie, de Jos Brink
homo-emancipatieprijs, aan de
minister voor homo-emancipatie,
de minister van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap,
dr. Ronald H.A. Plasterk**

Ons land vervult internationaal gezien vaak een voorbeeldfunctie als het om de sociale acceptatie van homoseksuelen gaat. Veel is bereikt, maar de homo-emancipatie is niet af, of zoals het kabinet zegt: 'Het glas is halfvol en halfleeg'.

In de brief 'Gewoon homo zijn' verheft het kabinet de sociale acceptatie van lesbische vrouwen, homoseksuele mannen, biseksuele mannen en vrouwen en transgender personen tot hoofddoel van het homo-emancipatiebeleid van de regering. Als een van de maatregelen heeft het kabinet besloten tot het instellen van een speciale prijs om daarmee waardering uit te spreken voor personen of organisaties die een belangrijke maatschappelijke bijdrage leveren of hebben geleverd aan die doelstelling.

Dat de regeringsprijs voor homo-emancipatie de naam van Jos Brink draagt, is een blijvende erkenning van zijn betekenis en daarmee ook die van andere voorvechters van sociale acceptatie van homoseksuelen bij het grote publiek. Het maakt de prijs bijzonder eervol.

De inzendingen

Dit is de eerste keer dat de regeringsprijs wordt uitgereikt. Op de oproep voor kandidaten zijn eenendertig verschillende personen, groepen van personen en instellingen voorgedragen. De jury is erkentelijk voor de inzendingen. Zij was onder de indruk van de overtuiging en het enthousiasme waarmee de voorgedragen kandidaten, ieder op een eigen manier, bijdragen of hebben bijgedragen aan de sociale acceptatie van homoseksuelen in Nederland. De voorgedragen kandidaten vertegenwoordigen bij elkaar een breed spectrum. Van de kunst en literatuur, de media, politiek en bestuur, wetenschap, publieke sector, mensenrechten, belangenbehartiging tot sociaal- en cultureel werk en kerk. De jury stelt vast dat op veel fronten in onze samenleving gewerkt wordt aan bevordering van de sociale acceptatie van homoseksuelen. De inzendingen maken de vele facetten die daaraan verbonden zijn goed zichtbaar. De bijdragen komen uit verschillende geledingen, van mannen en vrouwen, jong en oud, Nederlanders van allerlei afkomst, levensbeschouwing of godsdienst.

Ons land kan en mag zich gelukkig prijzen met die onbaatzuchtige inzet en vaak ook moedige initiatieven.

Dit neemt niet weg dat een aantal inzendingen niet voldeed aan een of meerdere eisen ('oeuvre', 'nationaal en/of internationaal', geen aanmoedigingsprijs).

De jury heeft eerst de bijdragen geselecteerd aan de hand van zes criteria. Vervolgens heeft zij zich beraden op de vraag welk oeuvre nu de meeste impact heeft of heeft gehad op de sociale acceptatie van homoseksuelen in Nederland.

De selectiecriteria

In het Koninklijk Besluit nr. 1490 van 2 december 2008 staat dat de prijs wordt toegekend aan mannen, vrouwen, groepen of instellingen die een fundamentele bijdrage leveren of hebben geleverd aan de verbetering van de positie van homoseksuelen in de samenleving. De prijs is bedoeld als 'een kroon op al het gedane werk (oeuvreprijs) van personen, groepen of instellingen die zich verdienstelijk maken of hebben gemaakt'. Kandidaten kunnen alleen bij leven worden voorgedragen. De prijs is nadrukkelijk niet bedoeld als aanmoedigingsprijs om goede praktijkvoorbeelden te etaleren.

De jury heeft de volgende selectiecriteria gebruikt:

1. De bijdrage wordt of is geleverd aan de verbetering van de sociale acceptatie van homoseksuelen in de Nederlandse samenleving of aan de homobeweging.
2. De bijdrage sluit aan bij de actualiteit én bij de prioriteiten van de overheid.
3. De bijdrage betreft een oeuvre, een gezamenlijk werk van een persoon of groep personen of organisatie.
4. De prijs is beslist geen aanmoedigingsprijs om een goed praktijkvoorbeeld te etaleren.
5. De bijdrage is niet met rijkssubsidie tot stand gekomen.
6. De bijdrage is belangrijk voor heel Nederland of daarbuiten.

Een groot aantal inzendingen voldeed niet aan het karakter van een oeuvre. Wel vielen enkele vernieuwende lokale initiatieven op.

De jury is onder de indruk van het feit dat op veel fronten in onze samenleving mensen werk maken van de bevordering van de sociale

acceptatie van homoseksuelen. Alle eenendertig inzendingen werden getoetst aan de zes selectiecriteria. Uiteindelijk voldeden negen inzendingen aan de gestelde eisen. Op basis van deze longlist heeft de jury vervolgens een shortlist opgesteld van genomineerden.

Om tot haar keuze van genomineerden en de nominatie van de winnaar te komen heeft de jury aanvullende criteria gesteld. Bij de keuze van genomineerden is extra gewicht gegeven aan:

7. De mate waarin de bijdrage beeldbepalend is (geweest) voor de samenleving.
8. In hoeverre de bijdrage een groot publiek aanspreekt of aansprak.

Op basis van deze criteria is een 'shortlist' van vijf genomineerden samengesteld.

De genomineerden (de 'shortlist')

Met bovengenoemde selectiecriteria als leidraad is de jury na rijp beraad gekomen tot een unaniem advies over wie in haar ogen voor het eerst de Regeringsprijs voor homo-emancipatie, de Jos Brink Prijs, zou moeten krijgen.

Hoewel de prijs natuurlijk maar aan één persoon, groep personen of instelling kan worden toegekend, wil de jury heel nadrukkelijk vijf genomineerden eervol vermelden. Op die manier spreekt de jury haar bijzondere waardering voor hen uit.

De vijf genomineerden zijn in alfabetische volgorde:

- Boris Dittrich
- Groep Henk Krol, Jan Wolter Wabeke, Kees Waaldijk en Loes Gijbels, Frans Stello & Gerard Kuipers
- Henk Krol – Stichting Vrienden van de Gay Krant
- Stichting PANN
- Vereniging Orpheus

Toelichting op de genomineerden

In alfabetische volgorde:

Boris Dittrich

- Al ruim twintig jaar zet Boris Dittrich zich in voor de homo-emancipatie in ons land. Niet alleen door zijn rolmodelfunctie als homoseksueel politicus. Maar ook in zijn functie als advocaat. Bekend is zijn inzet als advocaat voor de Amerikaanse militair Jack Green die geleverd was in Soesterberg en gearresteerd en veroordeeld werd omdat hij een relatie had met een Nederlandse man. Deze zaak heeft in 1987 internationaal veel opzien gebaard.
- Van 1994 tot 2006 heeft hij als volkvertegenwoordiger aanhoudend en niet zonder succes verschillende kwesties aan de orde gesteld. Onderwerpen die voor homoseksuelen in ons land belangrijk zijn of waren. Zoals bijvoorbeeld de aanpak van homofobie geweld, adoptie door homoseksuelen, hypotheekbeperkingen voor mensen met hiv. Zijn aandacht voor de rechten van homoseksuelen in het buitenland en het lot van homoseksuele asielzoekers heeft hij verbonden met andere emancipatiebewegingen

- Na zijn jarenlange inzet als volksvertegenwoordiger heeft Boris Dittrich zijn inzet voor de bevordering van sociale acceptatie van homoseksuelen verlegd naar internationaal terrein. Hij werkt sinds 2006 bij mensenrechtenorganisatie Human Rights Watch en zet zich actief in voor de rechten van homoseksuelen in alle delen van de wereld, waarmee hij ook buiten ons land bijdraagt aan de bevordering van hun sociale acceptatie.

Groep Henk Krol, Jan Wolter Wabeke, Kees Waaldijk, Loes Gijbels, Frans Stello & Gerard Kuipers

- Eenentwintig jaar geleden nam de gelegenhedencombinatie van Henk Krol, Jan Wolter Wabeke, Kees Waaldijk, Loes Gijbels en het paar Kuipers & Stello het initiatief om de openstelling van het burgerlijk huwelijk voor paren van hetzelfde geslacht op de politieke en publieke agenda te zetten. Henk Krol en Jan Wolter Wabeke als de initiatiefnemers, Kees Waaldijk als de juridisch wetenschappelijke expert, Loes Gijbels als procesadvocaat en Frans Stello & Gerard Kuipers als het paar dat de juridische strijd in gang zette, door op het Amsterdamse stadhuis een huwelijk aan te vragen.
- De openstelling van het burgerlijk huwelijk voor paren van hetzelfde geslacht werd begin deze eeuw een feit. Daarmee is het een hoeksteen geworden van de Nederlandse samenleving voor de sociale acceptatie van homoseksualiteit. Dit initiatief heeft internationaal veel opzien gebaard. De openstelling van het burgerlijk huwelijk voor paren van hetzelfde geslacht heeft navolging gekregen in andere landen,

zoals: België, Canada, Noorwegen, Spanje, Zuid-Afrika en Zweden.

Henk Krol - Stichting Vrienden van de Gay Krant

Het werk van Henk Krol, journalist, oprichter en tevens directeur/hoofdredacteur van de onafhankelijke Gay Krant is ook verbonden aan zijn stichting Vrienden van de Gay Krant waarvan hij voorzitter is. Deze activiteiten komen samen in zijn persoon. Daarom heeft de jury de voordracht van de persoon Henk Krol gekoppeld aan de eveneens voorgedragen Stichting Vrienden van de Gay Krant.

- Al dertig jaar lang voorziet Henk Krol met zijn Gay Krant het homo-emanipatie proces van kritische commentaren, opinie, nieuws en achtergronden van het nieuws. Daarbij voert hij het debat soms op het scherp van de snede en gaat de confrontatie niet uit de weg. Regelmatig heeft hij zaken aan het licht gebracht die niet zelden tot controverses leiden en heftige reacties. Met de Gay Krant levert hij tot op de dag van vandaag een belangrijke bijdrage aan het publieke en politieke debat. Het tweewekelijkse magazine bestaat dit jaar dertig jaar. Hij is een van de bekendste gezichten van de homobeweging in ons land geworden, op televisie, radio en op het web, en is daarmee een belangrijke opiniemaker.
- Al vóór de grote uitbraak van aids en HIV, in de tachtiger jaren van de vorige eeuw, bracht Henk Krol met zijn magazine nieuws over deze ziekte en over de behandelmogelijkheden. Daarmee bereikte en informeerde hij een grote en belangrijke lezersgroep en droeg zo bij aan de rationele aanpak van aids en HIV in ons land.

- Eenentwintig jaar geleden was Henk Krol, zoals hierboven al aangegeven, een van de initiatiefnemers voor de openstelling van het burgerlijk huwelijk voor paren van hetzelfde geslacht.
- Ook buiten de Stichting Vrienden van de Gay Krant zet Henk Krol zich, tot op de dag van vandaag, actief in voor de sociale acceptatie van homoseksuelen, niet alleen met bijvoorbeeld de Roze Maandag in eigen land maar ook daarbuiten. Zo organiseerde hij met anderen in 1977 de Miami Nightmare, een benefiet nachtconcert tegen de conservatieve christelijke homohaatster Anita Bryant. De presentatie was in handen van Mies Bouwman en een keur van Nederlandse artiesten trad belangeloos op. De opbrengst werd gebruikt om de kosten te dekken van de advertentie die in Amerikaanse dagbladen verscheen: 'A message from the people of Holland'. Een ander voorbeeld is de uitgifte van de Russische Gay Pravda samen met het Franse homomagazine, in 1990.

Orpheus

- Al veertig jaar zetten vrijwilligers en leden van Orpheus zich in voor hulpverlening en advies aan mensen die tijdens hun heteroseksuele relatie er achter komen dat ze homoseksuele gevoelens hebben. De Vereniging Orpheus biedt (ervarings-) deskundige hulp aan homoseksuelen in man-vrouwrelaties, in het hele land. Zij organiseert in het hele land gespreksavonden en voorlichtingsweekeinden. De vereniging is niet bekend onder een groot publiek maar heeft desondanks 'het uit de kast komen in man-vrouwrelaties' op de kaart gezet en biedt al veertig jaar hulp.

- Deze vrijwilligersorganisatie biedt sinds 1987 ook steun aan jongeren die een homoseksuele ouder hebben.

PANN

- Al veertig jaar biedt Stichting PANN, opgericht door het 'Homofiel Studenten Dispuut', ontmoetingsmogelijkheden aan jonge homoseksuelen en hun heterovrienden in de vorm van georganiseerde feesten. Hoewel de PANN activiteiten tot voor kort vooral in Utrecht werden gehouden, hebben ze een enorme populariteit gekregen onder homoseksuele en heteroseksuele jongeren uit het hele land. Daardoor heeft deze organisatie de laatste decennia een landelijke uitstraling gekregen. De Stichting PANN bestaat uit vrijwilligers.
- De baten van de feesten die worden georganiseerd worden besteed aan jongerenactiviteiten, gericht op sociale acceptatie van homoseksuelen in heel Nederland.

De eerste winnaar van de regeringsprijs voor homo-emancipatie, de Jos Brink Prijs

Alle vijf genomineerden leveren elk met hun oeuvre een belangrijke bijdrage aan de sociale acceptatie van homoseksuelen onder de Nederlandse bevolking. De jury geeft bij deze tweejaarlijkse prijs ook gewicht aan actualiteit, beeld en herkenning onder een groot publiek. De jury heeft grote waardering voor deze vijf genomineerden.

Alles afwegende springt het oeuvre van één uit boven dat van de anderen door de breedte en veelzijdigheid van het oeuvre.

De jury adviseert de Minister de Jos Brink homo-emancipatieprijs toe te kennen aan:

Henk Krol – Stichting Vrienden van de Gay Krant

De jury is kortom van mening dat deze winnaar in doel, werkwijze en resultaten een fundamentele bijdrage levert en heeft geleverd aan de bevordering van de sociale acceptatie van homoseksuelen in Nederland en daarom als eerste de Jos Brink Prijs verdient.

Aanmoediging voor homo-emancipatie

Naast het advies aan de Minister voor homo-emancipatie over de winnaar van de Jos Brink Prijs, heeft de jury uit eigen beweging één lokaal initiatief gekozen die het verdient om een aanmoediging te krijgen.

Zij vindt het doorbreken van het taboe rond homo-seksualiteit onder groepen scholieren in een grote stad een goed praktijkvoorbeeld en een belangrijk en actueel thema. Dit gebeurt bovendien op een voor verschillende jongeren zeer aansprekende wijze. Ook de 'nazorg' die scholieren van docenten krijgen geeft dit lokale initiatief extra glans.

De jury adviseert daarom de Minister om het **Rotterdams Centrum voor Theater** te eren met deze aanmoediging als blijk van waardering.

Toelichting op de aanmoediging

- Vanaf 2006 heeft deze theaterorganisatie 340 voorstellingen gespeeld voor schoolklassen in de regio Rijnmond. 34 Scholen voor voortgezet onderwijs hebben de voorstelling bezocht. Daarmee zijn 7480 jongeren in Rotterdam bereikt. Elke klas wordt een week na de theateervoorstelling door een docent bezocht om nogmaals over de voorstelling te praten. Door de speelse vorm wordt het thema homo-seksualiteit bespreekbaar gemaakt. De stichting heeft verschillende voorstellingen over dit thema geproduceerd. In het nieuwe schoolseizoen zal deze organisatie nieuwe schoolklassen uitnodigen om de voorstelling te bezoeken.

17 mei 2009, Den Haag.

De jury voor de Jos Brink prijs 2009:

Wim van de Camp,
juryvoorzitter.

Claudia de Breij,
jurylid

Erwin Olaf,
jurylid

Sonja Barend,
jurylid

Sophie Hilbrand
jurylid

Ambtelijk secretariaat van de jury :
Ben Baks, secretaris
Shoesma Jehee, plv. secretaris

Over de juryuitslag kan niet worden
gecorrespondeerd.

Foto Wim van de Camp: Dirk Hol ©
Foto Claudia de Breij: Anne Timmer ©
Foto Erwin Olaf: Feriet Tunc ©
Foto Sonja Barend: Bob Bronshoff ©
Foto Sophie Hilbrand: Manon van der Zwaal ©

